

ΥΠΟΛΑΝΘΑΝΟΥΣΑ ΑΙΣΘΗΣΗ

Ἐ, βέβαια, τώρα ὅσο καὶ νάναι πιὰ καταλάβαινε, τὰ καταλάβαινε· ἔβλεπε καὶ τοὺς ἄλλους, τὸν πρόσεχε, μὲν ὅλο ποὺ συγνὰ νόμιζε πὼς μποροῦσε νὰ θρυμματίζεται ἡ ἀξιοπρέπεια του.

Μιὰ φορά, ἀπὸ πολύωρη σκέψη, εἶπε πὼς πρέπει κανεῖς νὰ ἐπιθυμεῖ κάτι, νὰ τὸ ζῆται, ἀμα νοιώσει, πὼς μιὰ ἀπ' τὶς ὑπολανθάνουσες αἰσθήσεις μέσα μας, τὸ θεωρεῖ ἀπαραίτητη τροφή της.

Κι' ἦταν ἔνδιανός μέσης δὲ τοῦ ζεστοῦ καὶ μόλις εἶχε σηκωθεῖ ἀπὸ τρίωρο ὥπνο. Μιὰ νάρκωση κι' ἀηδία, σὰν ἀπὸ ὑπερβολικὴ πείνα, ποὺ παραγεμισμένος πιά, πίνεις κι' ἔνα ποτῆρι νερὸν κι' ἀνασαίνεις—ἀνασαίνεις. Πρέπει ἐπὶ τέλους... Δὲν εἶνε δυνατό... εἶνε ἀνυπόφορο πιά... Δὲ μίλησε σὲ κανένα, οὔτε καὶ στὴν ὑπηρέταια. Δὲ ζήτησε τίποτα.

Πλύμηκε, ἔκανε τὴν συνηθισμένη τουαλέτα του καὶ βγῆκε, ὅπως πάντα 7^{1/4}, ἔνα περίπατο, γιὰ τὴν ὑγεία, εὐεξία... Ἐνα μικρὸ περίπατο—«Μήν ἀργήσεις...!» Ἡ μητέρα, ποὺ νόμιζε πὼς ἀκόμα κοιμόταν, ἀνοίγοντας τὸ δωμάτιό του, ξαφνιάστηκε λίγο.

— Δὲν πῆρες εἰδῆση, Διαμάντω ἐσύ; Ἐτσι νὰ μπεῖ καὶ κανένας κλέφτης δὲν θὰ πάρουμε μυρωδιά. Τὸ εἶνε πάλε αὐτό· καὶ νὰ μὴ μιλήσει... Ὁ Δήμητρας εἶχε βγεῖ γιὰ τὸ συνηθισμένο του περίπατο· γιὰ ὑγεία· εὐεξία... Εἶναι καὶ ἀριστοκρατικὸ νὰ βγαίνεις ἀπόγεμα—βραδάκι καὶ μοναχικός. Μά, ἔτσι, πῶς τοῦρθε καὶ βγῆκε πιὸ νωρὶς καὶ χωρὶς νὰ μιλήσει, χωρὶς... Καὶ δὲν τὸν μυρίστηκε κανεὶς ἀπὸ τὸ σπίτι, οὔτε δταν κατέβαινε τὶς σκάλες.

— Αν ἦταν καὶ κανένας κλέφτης...

Ἡ Διαμάντω—ἡ Διαμάντω, ποὺ τύλιγε τὰ μαλλιά της μὲ χαρτάκια, γιὰ νὰ κατσαρώσουν, ἐπειδὴ θὰ πήγαινε νὰ δεῖ κάποια πατριώτισσά της καὶ νὰ τῆς δώσει γράμμα γιὰ τοὺς γέρους, στὸ νησί...

Τὸ εἶχε σκεφθεῖ ὅλη τὴν προηγούμενη μέρα· καὶ στὸν περίπατό του αὐτὸ συλλογιζόταν· οὔτε κάθησε πουθενά, οὔτε μίλησε μὲ κανένα, κι' οὔτε γλυκό· ἀόριστα βλέμματα.

Τὸ βασάνιζε τὸ πρᾶγμα.

Καί, ὅταν μιὰ ὑπολανθάνουσα αἰσθησή μας τὸ θεωρεῖ ἀπαραίτητη τροφή της. Ὁταν...

Ναὶ· ἔτσι ἐπρεπε.. εἶνε ἀπαραίτητο. Ἐπὶ τέλους καὶ ἀνυπόφορο—18 χρονῶν παλληκάρι. 18 χρονῶ... Μιὰ αιτία, μιὰ ἀφορμή, ἐπρεπε. Ἐτσι! Οἱ ἄλλοι «νέοι», λένε, τὴ

ζωή, νὰ ζήσεις τὴ ζωή. Νὰ στραγγίζεις τὸ ποτῆρι της... οἱ νέοι μὲ τὸ ποῦρο, καταξονρισμένοι, καὶ μὲ τὸ παντελόνι—ξουράφι. Οἱ «νέοι»... Πρέπει, πρέπει καὶ μιὰν ἀφορμὴ—μιὰν ἀφορμή.

Ο ἥλιος σοῦ ἔδινε μιὰν ὄψη στὸ πρόσωπο... Μὲ τὶς καφτερές του ἀκτῖνες ἡ σκόνη κι' ἡ πεῖνα μαζί, πὸν νόμιζες, εἶχες; μόνη εὐτυχία, ἀπολύτρωση, τὸ φαι τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὴν ξάπλα.

Καί, πῶς θὰ συναντοῦσες μιὰ φαιδρότητα στὸ σπίτι: Γέλοια, παιδιάτικα γέλοια, καὶ κλάμματα παιδιάτικα. Μιὰν εὐθυμία, φαιδρότητα. Κουδουνίσματα· κάτι ἵχοι χαρούμενοι, διάχυτοι σ' ὅλη τὴν ἀτμοσφαῖρα τοῦ σπιτιοῦ... Καὶ δροσιά, δροσιά—ξεκούραση

Πάση θυσίᾳ ἔπειτε.

Ήταν ἡ ὥρα μιά.

Ο Δήμητς ἐρχόταν μὲ τὰ βιβλία, κατάκοπος, μὲ τὸ πρόσωπο κατακόκκινο καὶ τὰ μάτια του, νόμιζε πῶς μικραίναν.

Στ' αὐτοκίνητο—πλαΐ στὴ θέσι του, κύτταξε, ἔτσι φευγαλέα στὸ μαρρόστενο καθρεφτάκι, πὸν τοῦ φαινόταν τὸ ἔνα του μάτι, ὁ βολέδος τοῦ δεξιοῦ πιὸ στρογγυλός, πιὸ πεταχτός· ἔτσι, νὰ μποροῦσες ἀπ' τὴν ἀκροῦλα του ν' ἀκούμπισεις ἔνα νιστέρι καὶ θὰ διορθωνόταν.

Μά, μιὰ κυρία. σεβαστὴ κυρία, μὲ πράσινα γυλιά, κομψὰ ντυμένη—πενηντάρα· ἔνα ἀβρό, ἀριστοκρατικὸ—σὰν κυρία τῆς τιμῆς, τὸν κύτταξε, τὸν πρόσεχε, πὸν ντρεπόταν. Κατακόκκινος, μιὰ ἀτονία, μιὰ ἔξαντληση—κομάρα. σ' ὅλο του τὸ σῶμα!. Κι' ἔκεινη ἡ ὑπολανθάνουσα αἴσθηση... νόμιζε, πῶς ἔκεινη τὴ στιγμὴ εἶχε τὴν πιὸ μεγάλη ἀνάγκη τῆς τροφῆς, πὸν εἶχε ἀνακαλύψει—νιώσει: Ἐλευθεριά!

Τότες, οὔτε θὰ μικραίναν τὰ μάτια του· οὔτε κομάρες· οὔτε ἀτονία.

Αἰσθανόταν, ψιλὰ-ψιλὰ κομπαλάκια ἰδρῶτα στὸ χνουδιασμένο μουστάκι.

Καὶ πεῖνα, πεῖνα.

Μιὰ μυρωδιὰ κρεμμυδίλας—σὰν πλακὶ πατάτες, μπακαλιάρος... Τοῦ ἐρέθισε πιὸ πολὺ τὴν ἐπιθυμία κι' ἔνας θυμός μαζί.

Ἐνας θυμός χωρὶς αἴτια, ἀντικείμενο· διάχυτος θυμός—μόλις ἀνοιξε τὴν ἔξωπορτα. Στὴν κουζίνα ἡ μητέρα μὲ τὴν Διαμάντω ὀνασκουμπωμένες στὸ φαι...

Ἡ Διαμάντω ἰδρωνε... καὶ ξυπόλυτη... Τὰ χοντρά της

πόδια... τὰ δάχτυλα, τὰ νύχια μὲν ἔνα μαῦρο χυμὸν πλαισιωμένα...

Τὴν τρώγαν οἱ μῆνες καὶ δόστου κι' ἔξυνε τὶς γάμπες, καὶ σχηματίζουνταν στὶς γάμπες κάτι ἀσπρες—ώχρες γραμμὲς ἀπ' τὰ νύχια τῆς... Μιὰ ἀγωνία ὅλο εὐχαρίστηση.

Δὲν ἀηδίαζες καθόλου.

“Αφησε τὰ βιβλία καὶ πέρασε στὴν κουζίνα· δι μεγάλος ἀδελφὸς θαρχόταν στὶς 2 $\frac{1}{2}$ —Σάββατο· ἡ Θάλεια θάττωγε στὸ γραφεῖο, γιατὶ θὰ κατέβαινε στὰ μαγαζιὰ γιὰ κάτι ψώνια...

“Υστερα, πῆρε μιὰ στριφνάδα τὸ πρόσωπό του· μιὰ δυσαρέσκεια πολὺ αἰσθητὴ κι' ἐκφρασμένη μὲ γκριμάτσες... Καὶ ζάρες στὸ μέτωπό του· τόνα του μάτι—τὸ δεξί, νὰ μικράρινε. Πλησίασε στὸ φουρνέλο καὶ κύτταξε τὸ φαΐ, ποὺ χόχλαζε. Δὲν τοῦ ἀρεσε καθόλου αὐτὸ τὸ φαΐ. Μιὰ περισσότερη δυσαρέσκεια... Αὐτὴ κάπως δικαιολογημένη, πιὸ ἔξωτερη βέβαια—ἀφελής.

— Μὰ τέτοια ὥρα—μιὰ καὶ τέταρτο, δι κόσμος ποὺ ἔρχεται κουρασμένος θέλει καὶ νὰ φάει, ν' ἀναπαυθεῖ.

“Ακόμα τὸ φαΐ βράζει καὶ δὲ φίξατε οὔτε τὰ χόρτα.

Πρέπει καὶ νὰ στοχάζεται κανείς, πρέπει καὶ νὰ στοχάζεται.

Η φλέβα πάνω ἀπ' τ' ἀριστερὸν ζουλοῦφι κατακκόκινη, ὅλο δύναμη καὶ σπασμούς. Η μητέρα ἀνακάτευε μὲ τὸ κουτάλι κι' ἡ Διαμάντω καθάριζε τὸ σέλινο—ἔξυνε καὶ τὴ γάμπα. Τὸ μικρὸ δαχτυλάκι τοῦ δεξιοῦ ποδιοῦ πιὸ θρεμμένο ἀπὸ δτὶ πρέπει καὶ καβαλικεμένο στὸ πλαϊνό· πιὸ θρεμμένο ἀπὸ δτὶ πρέπει... Στ' ἀντικρυνὸ τζάμι καθὼς ἦταν ἀντηλιά, εἶδε τὸ πρόσωπό του, λίγο θαμπά βέβαια, μὰ μὲ μιὰ ἀνεξίτηλη αὐστηρότητα, ἀνεπιτήδευτη...

Σουλάτσαιρνε στὸ χαγιάτι...

— Βέβαια, ἐσεῖς μοῦ κάθεσθε ἐδῶ καὶ δὲ ρωτᾶτε τὴν κουράση καὶ μὲν αὐτὴ τὴ ζέστη... Εἴναι ἀναισθήσια αὐτὸ· δι Δήμητς σουλάτσαιρνε· οἱ γυναῖκες μιλιά· ἡ μητέρα ἀνακάτευε τὸ φαΐ, κι' ἡ Διαμάντω τὸ σέλινο. Μιλιά.

Στὸ πρόσωπο τῆς μητέρας, μόλις διάκρινες, ἔνα λεπτὸ -λεπτό, ἀκούσιο μειδίαμα—ὄχι υπεροχῆς.

Η Διαμάντω καθάριζε τὰ χόρτα καί, πότε-πότε, ἀνέμιζε μὲ τὶς ἀπαλάμες τῆς τὰ πόδια.

“Ε... αὐτὸ δὲ γίνεται πάντοτε... ἔχεις δίκηο παιδί μου, μά... καὶ μὲ τέτοια ζέστη... βέβαια ἔχεις δίκηο...

Αὐτὸς δι Λάμπρος τὰ φταίει... Θὰ σοῦ δώσει τὸ ζαρζαβατικὸ καὶ θὰ σὲ πιάσῃ μιὰ ὥρα στὴν κονταδοῦρα...

Γιὰ τὰ μαλαματένια δόντια του, σὰν ἡταν ἀρραβωνιασμένος κάποτε· τὸ σημάδι στὸ ἀριστερὸ μάγουλο ἀπὸ μαχαιριά, σὰν ἡταν στὴν Αἴγυπτο, μ' ἔναν ἀράπη... Ζευζεκίες... "Εχεις... δίκηο... Δὲ θ' ἀργήσωμε. "Η Διαμάντω ἔξυνε τὴ γάμπα της πάλι, μὲ μιὰ εὐχαρίστηση στὸ πρόσωπό της. "Απ' τὸν ἀγέρα ἄνοιξε τὸ παραμύθιο τῆς σάλας, ἀνεμίστηκαν οἱ στόφινες κουρτίνες, ἔνα μπιμπλὸ ἔπεσε ἀπ' τὴν ἐταζέρα καὶ σκόνη, σκόνη. "Ο Δήμητς βρῆκε ἀσχολία στὴν ταχτοποίησή τους.

"Εριχνε κλέφτικες ματιὲς στὸν δρυμογώνιο καθρέφτη τῆς ντουλάπας, ποὺ τοῦ ἔδειχνε πάντα τὸ πρόσωπο μὲ κάτι σκιές, φωτινὲς παραλλαγές, κάτι ἐπίπεδα στὰ μάγουλα, στὴ μύτη... καὶ πάντα τοὺς βολβοὺς τῶν ματιῶν ἀνισους... Καὶ τὸ δεξιὸ μάγουλο πιὸ φουσκωτό, ἔτσι, πόσο ὑπόφερνε μά, τί νὰ κάνει, ἀναγκαζόταν πάντα νὰ κοιμᾶται ἀπ' τὸ δεξῖ καὶ κάποτε νὰ τὸ πιέζει... νὰ τὸ χαϊδέψει καὶ μ' ἔνα οἶκτο, σὰν σὲ ἀρωστὸ ἀνθρωπο... Γιὰ τὸ ἄλλο μάγουλο καμμιὰ στοργή, ὅλο τὸ τραβιοῦσε πρὸς τὰ ἔξω μὲ τσιμῆματα. Σὰν ξαναγύρισε στὴν κουζίνα οἱ γυναικες πολεμοῦσαν ἀκόμα.

"Η μητέρα ἔπλενε τὰ χέρια της στὸ μουσουλούκι καὶ μιὰ συντριβή, ἔνα λεπτὸ-μαλακό, μειδίαμα· μιὰ συντριβὴ κι' ἔνα τέλος, μιὰ λύση, ποὺ τὴν περίμενες ἀπὸ καιρό· μιὰ ἀγαθότητα.

"Οπως βλέπει μιὰ χωριάτισσα, φτωχειά, τὸ γυιό της δικηγόρο στὴν πρωτεύουσα, ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια.

"Η Διαμάντω σήκωνε τὸ μαλλὶ ποὺ ἀδιάκοπα τὴν ἐμπόδιζε στὸ καθάρισμα...

II

Τὸ ἀπόγεμα κατὰ τὶς $7\frac{1}{2}$ βρῆκε γιὰ τὸ συνηθισμένο του περίπατο. Νά, ἔτσι γιὰ λόγους ὑγείας, εὐεξίας...,

"Η μητέρα οὔτε πῆγε στὸ δωμάτιό του νὰ δεῖ, οὔτε κι' ἀπὸ τ' ἀπάνω σκαλὶ τὸν παρακολούθησε μὲ τὸ βλέμμα, ὡς ποὺ θάνοιγε τὴν πόρτα. Οὔτε: «Μὴν ἀργήσεις...»

Τίποτα.

"Εξω, κατὰ σύμπτωση, συνάντησε δυὸ παλιοὺς συμμαθητές, ποὺ ἀπὸ καιρό, δυὸ χρόνια, εἶχαν παρατήσει τὰ γυμνασιακὰ μαθήματα (τὸ μαλλὶ ἀφομοιωμένο μὲ τὸ κρανίο σχεδόν· μπριγιαντίνες-μπριγιαντίνες· ἡ τσάκα τοῦ παντελονιοῦ - ξυράφι...)

Αὐτοὺς τοὺς ἀντιπαθοῦσε· πολὺ τοὺς ἀντιπαθοῦσε.

Καὶ στὸ σκολειὸν οὔτε βλέμμα, οὔτε μῆλιά. Τοὺς ἀντιπαθοῦσε. Τὸ χοντρὸν πολὺ τὸν συχαινόταν, πολύ...

Μά, τοὺς χαιρέτησε, καὶ ἔτσι κοντοστάθηκε καὶ ἔξυσε τὸ σαγόνι του... Εἶχαν καὶ νὰ ἰδωθοῦνε δυὸς χρόνια· θάχαν ἀλλάξει βέβαια, μὰ πάντα οἱ ἵδιοι, πάντα στὸ ἵδιο πλαίσιο, στὸ ἵδιο...

Ο ἑνας κατάχλωμος, κοντός, μὲ τὴ γωνιὰ τῆς μύτης βαθυοὐλιασμένη.

Ο Δήμητς στάθηκε· χαμογέλασε.

— Τί γίνεσαι; Τελειώνεις; ἔ..., ἔτσι εἶναι... ἐμεῖς βλέπεις... Τώρα τί νὰ πεῖς. Πάει πιά... — Εἶπε δὲ πιὸ ὑποφερτός· δὲ ἄλλος ξεσκόνιζε τὸ παντελόνι του, γιατὶ εἶχε περάσει κάποιο αὐτοκίνητο...

Στριψανε, ἔως στὴν ἀρχὴν ἀσυνείδητα, ἀπὸ τὴν ἀσφαλτόστρωτη λεωφόρο· ὕστερα πιὰ εἴπαν νὰ κάνανε κι' ἔνα περίπατο, ἢ νὰ καθόντουσαν πονθενά. Ο Δήμητς περισσότερο ἔξοικειωμένος· σχεδόν, ἔτσι δειλὰ-δειλά, ἀφόμοιωμένος.

Κάποια κυρία - πενηντάρα, χοντρούλη, μὲ τὰ μαῦρα καὶ κρέπια, πέρασε δίπλα του. Τὰ παπούτσια της σκονισμένα, δόλο ζάρες μπρόσ, καὶ τρίζαν, σὰν καινούργια... Δὲν ἦταν ὅμως καὶ παλή. Καὶ τὸν ἔκανε νὰ σκεφθῇ τὸ σπίτι του: τὸ μεγάλο ἀδελφό, τὴ Θάλεια· τὴ μητέρα· κι' ὅλη τὴ μεσημεριάτικη ἀτμοσφαῖρα του μαζὲν μὲ τὴ Διαμάντω.

Η παρέα στὴν ἀρχὴν βέβαια ὅχι καὶ πολὺ εὐχάριστη· ὕστερα περισσότερο, δταν πέρασαν τὸ ἀραιὰ σπίτια καὶ προχωροῦσαν πρὸς τὰ πιὸ ἀνοιχτικά, δπως θάπρεπε· ἔντελῶς δπως θάπρεπε· εὐχάριστη ἢ παρέα.

Απὸ τὸν περίπατο καταστάλαξαν σ' ἔνα ἀπομονωμένο καφενεδάκι...

Τὸ φεγγάρι δλοκάθαρο καὶ πιὸ μακρὺ μερικὰ κατάλευκα σύννεφα, ἀραιὰ-ἀραιὰ καὶ διάφανα σὰν ἄχνός.

Μερικὲς μπυρίσεις, τσιγάρα, καπνοί, γέλοια.

Γελοῦσε καὶ κεῖνος τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς κούφια, ἐντελῶς κούφια.

Μιὰ σερενέτα μὲ βιολὶ καὶ κιθάρα ἀπὸ παρέα· ἔνας μὲ τὸ σακάκι φορεμένο ἵσα μὲ τὸν ὅμο τὸ δεξιό, καὶ σκληρίζε, μιὰ ψιλὴ-ψιλή, φωνὴ ἀντιπαθητικὴ—πρίμος· οἱ ἄλλοι συνώδευαν εὐλαβικά. Υστερα κάνανε καὶ ἀστεῖα: Τὸν πετεινό, τὴν κόττα, μερικὲς μιμήσεις φωνῶν καὶ κινήσεις ἀπόντων προσώπων.

Οἱ παληὸὶ συμμαθηταὶ σταθήκαν λίγο γιὰ ν' ἀκούσουν.

Ο Δήμητς κυττοῦσε ἀόριστα ἔνα γειτονικὸ δέντρο ἀκουμπῶντας τὸ πόδι πάνω σὲ μιὰ καρέκλα.

Μικοὴ σιωπή.

— "Εμ... τὶ καῦμένε... πρέπει νὰ ζήσεις... νὰ ζήσεις..."

Τί νομίζεις πώς εἶναι, τί; ἐμεῖς κι' ἀκόμα... μόλις βγήκαμε ἀπ' τ' αὐγότ.

"Ο Δήμης δὲ μιλοῦσε κυπτοῦσε σκεφτικός οἱ παληὶ συμμαθηταὶ μ' εὐλάβεια.

— Βέβαια — βέβαια αὐτὸ εἶναι — εἴπε κατεβάζοντας τὸ πόδι καὶ προσηλώνοντας τὸ βλέμμα του ἐπάνω τους καὶ στὸ τραπέζακι.

— Βέβαια — βέβαια, ἔτσι εἶναι... ἐ τὶ νὰ πεῖς... ξανῆπε ἀποφθεγματικά. Ἀκούγονταν ἀκόμα μερικὲς ἄναρθρες φωνές: «εἰς τὴν κλίνην ποὺ μένεις θεάαά...» ἔτσι, ποὺ δικοντὸς-ἄσχημος, μὲ τὸ παντελόνι σὰν ξυράφι, γέλασε γέλασε, λίγο ἥλιθια, κούφια... ζωώδικα.

— Πρέπει νὰ ζήσεις, πρέπει... εἴπε κι' δ ἄλλος, δ πιὸ ὑποφερτός.

Κατὰ τὶς 11 σηκώθηκαν.

"Ο Δήμης θέλησε νὰ τὰ πληρώσει καὶ κεῖνοι χωρὶς νὰ τὸν ἐμποδίσουν. Μ' εὐγένεια...

"Απ' τὸ δρόμο περνοῦσαν αὐτοκίνητα μὲ παρέες, γέλοια, πειράγματα: γέλοια λεπτὰ - λεπτὰ, χαριτωμένα - γυναίκεια.

Μακρὺ πάνω σὲ μιὰ καμπύλη νοητὴ γραμμή, φάνηκαν κάτι φωσάκια, ποὺ κινιόντουσαν, πλαισιωμένα σὲ μαῦρο φόντο καὶ κινιόνταν.

Διάφορους μεγέθους — δ σιδηρόδρομος τῆς Λαρίσσης.

Μιὰ διαπεραστικὴ ψυχρότσα τοὺς λόχευε, μὰ καὶ πιὸ πολὺ τὸ Δήμη, ποὺ ἀσυνήθιστος, (Μὰ βέβαια, ἔτσι μόνε ἀπὸ τὶς 7 $\frac{1}{2}$ καὶ γιὰ λίγο ἔτσι γιὰ εὐεξία, ὑγεία...).

Στὴ στροφή, ποὺ ἦταν κι' ἡ στάση τῶν αὐτοκινήτων, τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι.

— Πάλι νὰ ξανασυναντηθοῦμε πάλι... "Εμ... ἔτσι, πρέπει καὶ λίγο... εἴπε δ ὑποφερτός.

Κι' οὗτε «εὐχαριστοῦμε», τίποτα.

Μόνε, σὰν προχώρησαν μερικὰ μέτρα, γύρισαν καὶ τὸν κύτταξαν καὶ κεῖνος μὰ, ἔτσι πλάγια, πὼς κυπτοῦσε ἄλλοι, στὸ κιόσκι τὸ παιδί, ποὺ ἦταν ἀνασκούμπωμένο καὶ διάβαξε κάτι φυλλάδια «Ἡ ἄμαξα ὑπ' Ἄριθμὸν 13». "Ετσι, δειλὰ-δειλὰ, τοὺς κύτταξε.

"Εκεῖνοι, σὰ νὰ χαμογελάσαν, μ' ἔνα μειδίαμα ἀόριστο, ὑπονοούμενο. Ο Δήμης ἀνοιξε τὴν πόρτα—μισογυρτή, καὶ μ' δσο πιὸ ἀέρα μποροῦσε ἀνέβαινε τὶς σκάλες.

‘Ανέβαινε τὶς σκάλες, ὅπως τὸ μεσημέρι, ὅταν πεινᾶς κι’ ἔχεις δίκηρο...’ Απ’ τὴν υλειστὴν πόρτα τῆς κουζίνας διακρινόταν φῶς καὶ δυμάλιες, πατήματα. Μπήκε στὸ δωμάτιό του κι’ ἀρχισε νὰ γδύνεται κυπτοῦσε καὶ κάθε λίγο ἀπ’ τὴν χαραμάδα τῆς πόρτας του πρὸς τὴν κουζίνα.

Δὲν ἀκούγοταν τίποτε. Οὔτε πατήματα. ‘Ενα αὐτοκίνητο πέρασε κι’ ἔδωσε κίνηση στὴν ἀδράνεια.

Γιὰ μιὰ στιγμή, σιγά, σιγά, ἡ πόρτα τῆς κουζίνας ἄνοιξε κι’ ἔμεινε ἔτσι γυρτή. Μὲ ἔνα παρατεταμένο τρίζιτο... ‘Εσκυψε ἀπ’ τὴν χαραμάδα καὶ κύτταξε. ‘Ηταν ἡ Πίσσα, ἡ γάτα τους, ποὺ κουλουριάζόταν νωχελικά. Μιὰ χοντρὴ ἀράδα φωτὸς περεχύθηκε στὰ πλακάκια τοῦ χαγιατιοῦ.

‘Υστερα, ξαπλώθηκε στὸ κρεβάτι καὶ μὲ μιὰ μυστικοπάθεια. Περίμενε. Περίμενε, πολὺ περίμενε κι’ ἀνυπομονοῦσε.

‘Ανυπομονοῦσε νάρθει ὁ ἀδελφός του, ἡ μητέρα του, ἡ Θάλεια καὶ ἡ Διαμάντω ἀπὸ πίσω, δειλὰ-δειλά, νὰ βλέπει μὲ τὸ χέρι στὸ στόμα...’ Ήθελε νὰ τοῦ φωνάξουν· νὰ παραφερθοῦν... ‘Ανυπομονοῦσε πολύ. Νάρχονταν,..

Καὶ μιὰ συγκίνηση ἔτσι, σὰ νανούρισμα μικροῦ παιδιοῦ, ποὺ τὸ κουνοῦσαν στὸ λίκνο του...

Μιὰ συγκίνηση, ποὺ τοῦ θύμιζε τὰ μικρά του χρόνια. Κάτι χάδια, κάτι νανούρισματα, κάτι, λεπτὰ-λεπτὰ φορέματα καὶ ποὺ τὸν πέραναν ἀπ’ τὸ χέρι, δόλο καμάρι, γιὰ τὸν περίπατο· μὲ μακριὲς κατάσγουρες, ξανθὲς μπούκλες...

ΤΑΣΣΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

ΤΟ ΚΛΟΥΒΙ

‘Η Ἑλλη Φύσαρη ἤτανε ἔνα κορίτσι ἥ ἔνα γεροντοκόριτσο—ὅπως νομίζετε—πολὺ αὐστηρά, δηλαδὴ παλαιϊκὰ ἀναθρεμένο. ‘Ηταν τριάντα ἔτῶν, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀκρίβεια θὰ προσθέσω ὅτι γιὰ νὰ κλείσει τὰ τριάντα ἥθελε τέσσερος μῆνες ἀκόμη. ‘Η ζωὴ της δῆλη πέρασε στὴν ἐπαρχία καὶ τοῦτο ἐπειδὴ ὁ πατέρας της, ἥ διότι δὲν ἥθελε ἥ διότι δὲν μποροῦσε ἔμενε πάντα ἐπαρχιακὸς εἰσαγγελεύς, ἐκτὸς σπανίων ἔξαιρέσεων ποὺ διορίστηκε στὴν Ἀθήνα.

Μητέρα δὲν εἶχε ἥ ‘Ἑλλη, ἤτανε πεθαμένη σχεδὸν ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἐγεννήθηκε αὐτή, ἀλλ’ οὔτε καὶ συγγενεῖς στενοὺς εἶχε. ‘Ολη της ἥ οἰκογένεια ἤτανε ὁ πατέρας